

[Grothe Philip.]

for tankerne om forsøg på så vidt muligt at få disse mennesker ind i arbejdet igen, bl. a. igennem en omskoling. Men på den anden side må vi vel også være så realistiske, at vi er klar over, at en omskoling, der sættes i gang for mennesker, som er over de 60, vel nok har større vanskelighed ved at give de ønskede resultater, end hvor det gælder omskoling af yngre mennesker. Men vort parti er altså positivt indstillet over for, at man gør forsøget med det.

Derimod er vi mere tøvende over for forslaget om at give en ret til førtidspension og navnlig en førtidspension af så stor højde som arbejdsløshedsforsikringens dagpengeydelse. Men i det hele taget må man vel sige, at forslaget har en noget skitsemæssig karakter; der er i hvert fald mange spørgsmål, man får lyst til at stille selv ved en forholdsvis hurtig gennemgang af forslaget. Jeg kan bare nævne et spørgsmål som dette: hvem skal træffe afgørelsen om ydelse af denne førtidspension? Det fremgår ikke klart, mener jeg, af forslaget. Dernæst: hvilket incitament vil f. eks. en 61-årig, der i nogen tid, måske et års tid — det er jo muligt efter forslaget — har haft en førtidspension, have til at gå ind i arbejde igen, hvis beskæftigelsessituationen skulle tilsige det? Og i nær tilknytning til dette spørgsmål: er det tanken, at pensionsspørgsmålet stadig tilbagevendende skal tages op til drøftelse? En ældres mulighed for at komme ind i arbejde afhænger jo ikke bare af vedkommendes egen helbreds-tilstand, men også i høj grad af, hvordan hele beskæftigelsessituationen er, og den kan jo udmærket ændre sig i tiden, fra den pågældende er 60, til han eller hun er 65 år. Endelig — og det er måske næsten det vigtigste — et mere principielt spørgsmål: er det absolut rimeligt, at man stiller en gruppe af ældre mennesker bedre end langvarigt arbejdsløse mennesker i yngre alder, som er slået ud? Jeg tænker her i øjeblikket særlig på landmænd, som vi ved sidder med store vanskeligheder netop i disse år, men det kan jo også være mennesker knyttet til andre erhverv, det kan f. eks. være små detailhandlere, der ved hele omlægningen af detailhandelen kommer i klemme, og som også har meget vanskeligt ved at komme ind på arbejdsmarkedet igen, selv om de

måske ligger i lidt yngre aldersklasser end dem, vi drøfter her.

Der er altså en hel række spørgsmål, der først må besvares, før man egentlig er klar over rækkevidden af det forslag, der er fremsat; men at der foreligger nogle problemer, er vi ganske klar over, og vi vil fra mit partis side være meget åbne for videre drøftelser og overvejelser af disse problemer.

Kjær Rasmussen: Først nogle bemærkninger om vort syn på den nugældende sociallovgivning. Det er jo en kendt sag, at hovedtrækkene i den stammer fra 1933, da socialdemokraterne ajourførte de indtil da gældende regler. Om nogen ny målsætning for socialpolitikken blev der ikke dengang tale; det, man lavede, var en administrativ reform. Vil man derfor en fornyelse af den hidtil praktiserede defensive socialpolitik, så er det nødvendigt at tage selve dens målsætning op til revision. De passive træk kommer klart til udtryk i det forhold, at sociallovgivningen fungerer som en slags sikkerhedsnet, man falder i, dersom man af en eller anden grund er ude af stand til at klare sig selv. Sociallovgivningens defensive træk er til at få øje på; dens paragraffer finder ikke anvendelse, før det definitive er sket, før alle andre muligheder er udtømt.

For pensionsområdet vedkommende er denne svaghed særlig tydelig; hvis det nemlig forholder sig således, at man ikke kan komme ind under en af kategorierne invalide, arbejdsløse eller gamle, så er chancen for, at man falder igennem sikkerhedsnettets masker, stor. En pensionsordning, der var i stand til at opfange alle, som på den ene eller den anden måde ikke kan klare sig selv, det være sig de traditionelle kategorier, børn, uddannelsessøgende eller andre, ville have nogle offensive træk, idet der blev skabt mulighed for at sætte ind med forebyggende foranstaltninger i tide. Lad os bare kalde en sådan ordning for en samfundspension, hvor samfundet påtager sig forsørgelsen af enhver borger, som ikke er i stand til at forsørge sig selv.

Konklusionen af dette korte rids bliver altså, at socialpolitikken grænsepæle efter vor mening må flyttes længere ud og gerne så langt, at det vil betyde en kvalitativ ændring af befolkningens livsform. I dette perspektiv må vi se socialdemokratiets for-